

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

'ज्ञानतीर्थ', विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६ (महाराष्ट्र राज्य) भारत

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

'Dnyanteerth', Vishnupuri, Nanded - 431 606 (Maharashtra State) INDIA

स्वामी रामानंद तीर्थ
मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

Established on 17th September, 1994, Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'B++' grade

Fax : (02462) 215572

Academic-1 (BOS) Section

website: srtmun.ac.

Phone: (02462)215542

E-mail: bos@srtmun.ac.

मानवविज्ञान विद्याशाखे अंतर्गत राष्ट्रीय
शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार पदव्यूत्तर
द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम (Syllabus)
शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून लागू
करण्याबाबत.

प रि प त्र क

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, या विद्यापीठा अंतर्गत येणा-या सर्व संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार पदव्यूत्तर द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम लागू करण्याच्या दृष्टीकोनातून मानवविज्ञान विद्याशाखे अंतर्गत येणा-या अभ्यासमंडळांनी तयार केलेल्या पदव्यूत्तर द्वितीय वर्षाच्या अभ्यासक्रमांना मा. विद्यापरिपदेने दिनांक १५ मे २०२४ रोजी संपन्न झालेल्या बैठकीतील विषय क्रमांक १६/५९-२०२४ च्या ठरावान्वये मान्यता प्रदान केली आहे. त्यानुसार मानवविज्ञान विद्याशाखेतील खालील एम. ए. द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम (Syllabus) लागू करण्यात येत आहेत.

01	M. A. II year - Marathi (Affiliated College)
02	M. A. II year - English (Affiliated College)
03	M. A. II year - Urdu (Affiliated College)
04	M. A. II year - History (Affiliated College)
05	M. A. II year - Political Science (Affiliated College)
06	M. A. II year - Sociology (Affiliated College)
07	M. A. II year - Sociology (Campus School)
08	M. A. II year - Public Administration (Affiliated College)
09	M. A. II year - Geography (Affiliated College)
10	M. A. II year - Sanskrit (Affiliated College)
11	M. A. II year - Philosophy (Affiliated College)
12	M. A. II year - Human Rights (Campus School)
13	M. A. II year - Economics (Affiliated College)
14	M. A. II year - Economics (Sub Campus)
15	M. A. II year - Economics (Campus School)
16	M. A. II year - Marathi (Campus School)

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी, ही विनंती.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६.

जा.क्र.:शै-१/एनईपी/पीजीअ/२०२४-२५/१२५

दिनांक २१.०६.२०२४

प्रत : १) मा. आधिष्ठाता, मानवविज्ञान विद्याशाखा, प्रस्तुत विद्यापीठ.

२) मा. संचालक, परीक्षा व मुल्यमापन मंडळ, प्रस्तुत विद्यापीठ.

३) मा. प्राचार्य, सर्व संबधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.

४) मा. संचालक, सर्व संकुले परिसर व उपपरिसर, प्रस्तुत विद्यापीठ

५) सिस्टीम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ. याना देवून कळविण्यात येते की, सदर परिपत्रक संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावे.

डॉ. सरिता लोसरवार

सहा.कुलसचिव

शैक्षणिक (१-अभ्यासमंडळ) विभाग

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED - 431 606**

**(Structure and Syllabus of Two Year Multidisciplinary Degree
Program with Multiple Entry and Exit Option)**

**TWO YEAR MASTER DEGREE PROGRAMME IN MARATHI
(AFFILIATED COLLEGE)**

Major in - **MARATHI**

Under the Faculty of Humanities

Effective from Academic year 2024 – 2025
(As per NEP-2020)

Forward by the Dean, Faculty of Humanities

From the Desk of Dean

NEP 2020 proposes a new and forward-looking vision for India's Higher Education System through quality universities and colleges. Its key is in the curriculum and its practical implementation.

The curriculum must be exciting, relevant, and regularly updated to align with the latest knowledge requirements and meet specified learning outcomes. High-quality pedagogy is necessary to impart the curricular material to students successfully; pedagogical practices determine the learning experiences provided to students, thus directly influencing learning outcomes. The assessment methods must be scientific, designed to improve learning continuously test the knowledge application.

The university's proper framing and development of syllabi will result in the upbringing and nourishment of multidisciplinary and holistic citizens. Emphasis is on outcome-based learning. Every course has well-defined objectives and outcomes. The assessment guidelines also provide clarity and precision to the vision behind prescribing the particular course content.

NEP foresees more vibrant, socially engaged, cooperative communities and a happier, cohesive, cultured, productive, innovative, progressive, and prosperous nation. The introduction of Research Methodology and ethics will widen the vision and broaden the perspectives of the learners.

Introducing Case Studies and Field Projects has created a unique opportunity for the higher education institute to bridge the gap between the academia, industry and the community NEP believes effective learning requires a comprehensive approach that involves an appropriate curriculum, engaging pedagogy, continuous formative assessment, and adequate student support.

We are sure that the Postgraduate centres of this university and its affiliated colleges will implement the course effectively and successfully, resulting in a healthy and more creative academic ambience.

Dean, Faculty of Humanities,
Asso. Dean, Faculty of Humanities,
Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded.

From Desk of Chairman, Board of Studies of the Subject Marathi

प्रास्ताविक :

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० नुसार मराठी पदव्युत्तर वर्गाचा प्रथम व द्वितीय सत्राचा अभ्यासक्रम मागील वर्षी लागू झाला आहे. त्या बदलाला अनुसरून आगामी तिसऱ्या व चौथ्या सत्राचा अभ्यासक्रम २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षापासून सुरू होणाऱ्या सत्रांसाठी देत आहेत. मराठी भाषा, साहित्य, संस्कृती यांची नवनवी संशोधने व मराठी भाषेतील कौशल्ये यांच्या अनुषंगाने रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करणारे घटक या अभ्यासक्रमातून देण्याचा प्रयत्न केला आहे. मूलतः रोजगाराच्या संधी कमी होत आहेत तेव्हा त्या संधी प्राप्त व्हाव्या म्हणून काही घटकात नव्याने काळानुरूप बदल करून देणे अपेक्षित आहे. केवळ रोजगारच नाही तर रोजगाराशिवाय विद्यार्थ्यांची संवेदनशीलता व साहित्याभिरुची वृद्धिंगत होणारे घटकही अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्याचा प्रयत्न केला आहे. मूल्यशिक्षण प्रामुख्याने सर्जनात्मक व वैचारिक साहित्यातून तसेच कला व साहित्य संस्काराच्या आविष्कारातून होत असतात. त्याचे भानही अभ्यास घटक निवडताना ठेवणे गरजेचे आहे. मराठी भाषा समृद्ध होण्याच्या दृष्टीने या भाषेतून ज्ञान व्यवहार होणे महत्त्वाचे आहे. हा दृष्टिकोन ठेवून अभ्यास घटकांची निवड करणे, व्यावहारिक मराठीचे घटक अभ्यासक्रमात समाविष्ट करणे. पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांत संशोधनाचा दृष्टिकोन विकसित होण्यासाठी संशोधन घटक असणाऱ्या दोन सत्रात स्वतंत्रपणे दोन अभ्यास पत्रिका समाविष्ट करण्यात आल्या आहेत.

मराठी प्रदेश व जागतिक पातळीवर असणारे मराठीचे स्थान लक्षात घेता अभ्यासक्रमात विविधांगी घटक समाविष्ट करणे आवश्यक आहे. ही बाब समोर ठेऊन साहित्य प्रकारांचा व साहित्य प्रवाहांचा अभ्यास, मराठी सत्यशोधकी साहित्य, हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य, मराठी व्याकरण, प्रमाण मराठी लेखनाचे नियम व मुद्रित शोधन, मराठी भाषा-साहित्य व नियतकालिके, भाषिक कौशल्य आणि रोजगाराच्या संधी, एका लेखकाचा अभ्यास, तौलनिक साहित्य, समीक्षा विचार, सौंदर्यशास्त्र, मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी अशा अनेकविध अभ्यासपत्रिकांचा समावेश केला आहे.

भाषा ही केवळ एक विषय म्हणून महत्त्वाची नसून ती कला साहित्य व संस्कृतीची संवाहक आहे. एवढेच नाही तर साहित्याने मानवी जीवन, समाज, संस्कृती अभिवृद्धीत केली आहे. हे सर्व लक्षात घेऊन एम.ए. मराठीच्या मुख्य विषयात या अभ्यास पत्रिकांचा समावेश केला आहे.

संशोधनाला पूरक अशा कृतिशील उपक्रमात वेगवेगळ्या क्षेत्रातील वैशिष्ट्यपूर्ण व्यक्तिमत्त्वांच्या मुलाखती घेणे अपेक्षित आहे. स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ मराठवाडा प्रदेशाचे प्रतिनिधित्व करते त्या दृष्टीने हैदराबाद मुक्ती संग्रामाच्या संदर्भातील अनेक महत्त्वपूर्ण विषयावर कृती प्रकल्प सूचवले आहेत. विद्यार्थ्यांना समकाल सन्मुख करणारी उद्दिष्टे आणि त्यांना कृतिप्रवण करून साधावयाची फलनिष्पत्ती यांचा समन्वय प्रस्तुत अभ्यासक्रमात घडवून आणण्याचा यथाशक्ती प्रयत्न केला आहे.

एकंदरीत प्रस्तुत अभ्यासक्रमात

- साहित्य व कलेबद्दलची अभिरुची
- सर्जनात्मक लेखनाचे सूचन
- मराठी भाषेच्या दृष्टीने असणारी व्यावहारिक कौशल्ये
- मराठीची भाषिक कौशल्ये
- माध्यमातील लेखन व संवाद कौशल्य
- भाषा व साहित्य संशोधनाची दृष्टी
- समकाळातील विविध रोजगाराची क्षेत्रे लक्षात घेऊन त्याला पूरक असणाऱ्या अभ्यास घटकांचा समावेश
- मराठी भाषा, साहित्य, समाज व संस्कृतीचा तुलनात्मक अभ्यास
 - भाषिक संशोधने इत्यादी अनेक घटकांना या अभ्यासक्रमातून स्थान देण्यात

आले आहे. त्यामुळे याचा मराठी भाषा, साहित्य, समाज, संस्कृती व विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने सकारात्मक परिणाम होईल अशी अपेक्षा आहे.

मा. मा. जाधव,

अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ,
स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Members of the Board of Studies in the subject of Marathi

Under the faculty of Humanities

Sr No	Name of the Member	Designation	Address with mail id	Contact No.
1	डॉ. मा. मा. जाधव	अध्यक्ष	बाहिर्जी स्मारक महाविद्यालय, वसमत akshargatha@gmail.com	9422874336
2	डॉ. पी. विठ्ठल	सदस्य	भाषा, वाङ्मय व संस्कृती संकुल, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड p.vitthal75@gmail.com	9850241332
3	डॉ. पृथ्वीराज तौर	सदस्य	भाषा, वाङ्मय व संस्कृती संकुल, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड prithviraj@srtmun.ac.in	9423274565
4	डॉ. संजय बालाघाटे	सदस्य	माधवराव पाटील महाविद्यालय, पालम balaghate.s@rediffmail.com	9960696667
5	डॉ. विश्वाधार देशमुख	सदस्य	यशवंत महाविद्यालय, नांदेड vishvadhard@gmail.com	9860240278
6	डॉ. सर्जेराव रणखोंब	सदस्य	देगलूर महाविद्यालय, देगलूर sbrankhamb@gmail.com	9422533667
7	डॉ. कमलाकर चव्हाण	सदस्य	श्री योगानंद स्वामी महाविद्यालय, वसमत kamlakarchavan8@gmail.com	9421381350
8	डॉ. विजयकुमार ढोले	सदस्य	संजीवनी महाविद्यालय, चापोली ता. चाकूर जि. लातूर dholevijay77@gmail.com	9975471574
9	डॉ. कांत जाधव	सदस्य	पं. दीनदयाल उपाध्याय महाविद्यालय, देवणी, जि. लातूर drkantjadhav@gmail.com	9850189989
10	डॉ. रणधीर शिंदे	सदस्य	मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर randhirshinde76@gmail.com	9890913031
11	डॉ. माधव जाधव	सदस्य	नारायणराव वाघमारे महाविद्यालय, आख्राडा बाळापूर ता. कळमनुरी जि. हिंगोली mrjadhav1995@gmail.com	9423439991
12	श्री वैभव देशमुख	सदस्य	प्रतीक रेसिडन्सी, स्वीट लेन, वडगाव, पुणे.	8668860129
13	डॉ. बालाजी पोतुलवार	सदस्य	पीपल्स कॉलेज, नांदेड.	9823444107
14	मयुरी पांडुरंग शिंदे	सदस्य	द्वारा, श्री शिवाजी महाविद्यालय, परभणी	8010255304
15	ज्योती शिवराम मोतीपवळे	सदस्य	द्वारा, महात्मा गांधी महाविद्यालय, अहमदपूर जि. लातूर	7875028664

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities, Major in MARATHI

Post Graduate Second Year Program

With effect from Academic year 2024-2025

Credit Framework of Two-Year PG Program for the faculty of Humanities

Exit option: PG Diploma (after three year Degree)								
	3	HMARC 601 एका लेखकाचा अभ्यास : राजन गवस (4 Cr) HMARC 602 समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्र (4 Cr) HMARC 603 तौलनिक साहित्य (4 Cr)	Elective HMARE 601 मराठी साहित्य आणि नियतकालिके (4 Cr) OR HMARE 602 मराठी सत्यशोधकी साहित्य (4 Cr) OR HMARE 603 भाषिक कौशल्ये आणि रोजगाराच्या संधी (4 Cr)	--		Research Project (Field Survey) HMARR 601 दोन : भाषा, साहित्यिक, साहित्यकृती, संस्कृती यांचे संशोधनप्रकल्प. एका कलाकृतीची समीक्षा, कलाकृतीच्या निर्मितीप्रक्रिये-संबंधीचा संशोधन प्रकल्प (4 Cr)	20	40
	4	HMARC 651 मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (4 Cr) HMARC 652 वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कविता व कादंबरी (4 Cr) HMARC 653 हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य (2 Cr)	Elective HMARE 651 लिंगभाव आणि मराठी साहित्य (4 Cr) OR HMARE 652 साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त निवडक कलाकृतींचा अभ्यास (4 Cr) OR HMARE 653 लेखनविषयक नियम व मुद्रितशोधन (4 Cr)	---		Research Project HMARR 651 हैदराबाद मुक्तिसंग्रामातील स्वातंत्र्य सैनिकांच्या चरित्राचा अभ्यास, मुलाखती, हैदराबाद मुक्तिसंग्राम लढ्यातील स्थळ वर्णने, हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे मराठी साहित्यातील चित्रण, कलाकृतीतील संस्कृती चित्रणाचा संशोधन प्रकल्प, कविता, कादंबरीचा आशय व भाषिकदृष्ट्या शोधप्रकल्प, मराठी साहित्यातील विविध संप्रदाय, साहित्य व संस्कृती चळवळ इ. (6 Cr)	20	
Total Credits		46	16	04	04	10	80	

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme of Semester III (Level 6.5)

Teaching Scheme

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./ week)		
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical	Total
Major	HMARC 601	एका लेखकाचा अभ्यास : राजन गवस	04	--	04	04	----	04
	HMARC 602	समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्र	04	---	04	04	----	04
	HMARC 603	तौलनिक साहित्य	04	--	04	04	---	04
Major -Electives	HMARE 601	मराठी साहित्य आणि नियतकालिके	04	--	04	04	---	04
	HMARE 602	मराठी सत्यशोधकी साहित्य						
	HMARE 603	भाषिक कौशल्ये आणि रोजगाराच्या संधी						
Research Project (Field Survey)	HMARR 601	दोन : भाषा, साहित्यिक, साहित्यकृती, संस्कृती यांचे संशोधनप्रकल्प. एका कलाकृतीची समीक्षा, कलाकृतीच्या निर्मितीप्रक्रिये-संबंधीचा संशोधन प्रकल्प	04	----	04	04	-----	04
Total Credits			20	--	20	20	---	20

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester IV (Level 6.5)

Teaching Scheme

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./ week)		
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical	Total
Major	HMARC 651	मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी	04	--	04	04	----	04
	HMARC 652	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कविता व कादंबरी	04	---	04	04	----	04
	HMARC 653	हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य	04	--	04	04	---	04
Major - Electives	HMARE 651	लिंगभाव आणि मराठी साहित्य	04	--	04	04	---	04
	HMARE 652	साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त निवडक कलाकृतींचा अभ्यास						
	HMARE 653	लेखनविषयक नियम व मुद्रितशोधन						
Research Project	HMARF 651	हैदराबाद मुक्तिसंग्रामातील स्वातंत्र्य सैनिकांच्या चरित्राचा अभ्यास, मुलाखती, हैदराबाद मुक्तिसंग्राम लढ्यातील स्थळ वर्णने, हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे मराठी साहित्यातील चित्रण, कलाकृतीतील संस्कृती चित्रणाचा संशोधन प्रकल्प, कविता, कादंबरीचा आशय व भाषिकदृष्ट्या शोधप्रकल्प, मराठी साहित्यातील विविध संप्रदाय, साहित्य व संस्कृती चळवळ इ.	06	----	06	06	-----	06
Total Credits			22	--	22	22	---	22

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities. Major in - MARATHI

Post Graduate Second Year Programme, Semester III (Level 6.5)
Examination Scheme

[20% Continuous Assessment (CA) and 80% End Semester Examination (ESE)]

(For illustration we have considered a paper of 02 credits, 50 marks, need to be modified depending on credits of individual paper)

Subject (1)	Course Code (2)	Course Name (3)	Theory					Total Col. (6+7) / (09)
			Continuous Assessment (CA)			ESE		
			Test I (4)	Test II (5)	Assignment (6)	Avg of T1+T2+ Assi. /3 (7)	Total (8)	
Major	HMARC 601	एका लेखकाचा अभ्यास : राजन गवस	20	20	20	20	80	100
	HMARC 602	समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्र	20	20	20	20	80	100
	HMARC 603	तौलनिक साहित्य	20	20	20	20	80	100
Major -Electives	HMARE 601	मराठी साहित्य आणि नियतकालिके	20	20	20	20	80	100
	HMARE 602	मराठी सत्यशोधकी साहित्य						
	HMARE 603	भाषिक कौशल्ये आणि रोजगाराच्या संधी						
Research Project	HMARR 601	दोन : भाषा, साहित्यिक, साहित्यकृती, संस्कृती यांचे संशोधनप्रकल्प. एका कलाकृतीची समीक्षा, कलाकृतीच्या निर्मितीप्रक्रिये-संबंधीचा संशोधन प्रकल्प	20	20	20	20	80	100

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in **MARATHI**

Post Graduate Second Year Programme, Semester IV (Level 6.5)
Examination Scheme

[20% Continuous Assessment (CA) and 80% End Semester Examination (ESE)]

(For illustration we have considered a paper of 02 credits, 50 marks, need to be modified depending on credits of individual paper)

Subject (1)	Course Code (2)	Course Name (3)	Theory				Total Col. (6+7) / (09)	
			Continuous Assessment (CA)			ESE		
			Test I (4)	Test II (5)	Assignment (6)			Avg of T1+T2+Assi./3 (7)
Major	HMARC 651	मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी	20	20	20	20	80	100
	HMARC 652	वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कविता व कादंबरी	20	20	20	20	80	100
	HMARC 653	हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य	20	20	20	20	80	100
Major – Electives	HMARE 651	लिंगभाव आणि मराठी साहित्य	20	20	20	20	80	100
	HMARE 652	साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त निवडक कलाकृतींचा अभ्यास						
	HMARE 653	लेखनविषयक नियम व मुद्रितशोधन						
Research Project	HMARF 651	हैदराबाद मुक्तिसंग्रामातील स्वातंत्र्य सैनिकांच्या चरित्राचा अभ्यास, मुलाखती, हैदराबाद मुक्तिसंग्राम लढ्यातील स्थळ वर्णने, हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे मराठी साहित्यातील चित्रण, कलाकृतीतील संस्कृती चित्रणाचा संशोधन प्रकल्प, कविता, कादंबरीचा आशय व भाषिकदृष्ट्या शोधप्रकल्प इ.	20	20	20	30	120	150

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - III

Paper Code : HMARC 601 एका लेखकाचा अभ्यास : राजन गवस

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) विविध वाङ्मय प्रकारांची विद्यार्थ्यांना ओळख आहे.
- २) एक लेखक म्हणून राजन गवस यांची विद्यार्थ्यांना माहिती आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

- १) एका लेखकाचा अभ्यास कसा करावा हे समजावून घेणे.
- २) लेखकाचे वाङ्मयीन व्यक्तिमत्व आणि लेखकाचा समकाल जाणून घेणे.
- ३) समकालीन सांस्कृतिक व सामाजिक पर्यावरण समजून घेणे.
- ४) एका लेखकाच्या विविध कलाकृतींचा अभ्यास करणे.
- ५) लेखकाचा साहित्यविचार व समीक्षाविचार समजून घेणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

- १) एका लेखकाचा अभ्यास कसा करावा हे लक्षात येईल.
- २) लेखकाचे वाङ्मयीन व्यक्तिमत्व आणि लेखकाचा समकाल समजेल.
- ३) समकालीन सांस्कृतिक व सामाजिक पर्यावरण जाणून घेण्यास मदत होईल.
- ४) एका लेखकाच्या विविध कलाकृतींचा अभ्यास होईल.
- ५) लेखकाचा साहित्यविचार व समीक्षाविचार लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester - III

HMARC - ६०१ एका लेखकाचा अभ्यास : राजन गवस

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		एका लेखकाच्या अभ्यासाचे स्वरूप	12
	1.1	लेखकलक्ष्यी अभ्यास-संकल्पना, स्वरूप	
	1.2	आशयलक्ष्यी अभ्यास- विविध दृष्टिकोन	
	1.3	लेखकाची लेखनप्रेरणा	
2.0		कादंबरी - भंडारभोग	12
	2.1	आशय	
	2.2	कादंबरीतून आलेले समाजवास्तव	
	2.3	मूल्यविचार	
	2.4	भाषाशैली	
	2.5	कादंबरी वाङ्मयातील स्थान	
3.0		कथा- ढव्ह आणि लख्ख ऊन	12
	3.1	आशय	
	3.2	मूल्यात्मकता	
	3.3	भाषिकविचार	
	3.4	कथावाङ्मयातील स्थान	
4.0		ललित -कैफियत	12
	4.1	आशय	
	4.2	जीवनदर्शन	
	4.3	भाषाशैली	
	4.4	ललित साहित्यातील स्थान	
5.0		समीक्षा -रोकडे पाझर	12
	5.1	समीक्षालेखनाचे स्वरूप	
	5.2	समीक्षा लेखकाचा दृष्टिकोन	
	5.3	समीक्षाग्रंथाचे महत्त्व	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARC - 601 एका लेखकाचा अभ्यास : राजन गवस

- १) भंडारभोग - राजन गवस
- २) ढव्ह आणि लख्ख ऊन - राजन गवस
- ३) कैफियत - राजन गवस
- ४) रोकडे पाझर- राजन गवस
- ५) कादंबरीकार राजन गवस - डॉ अनिल बोपचे
- ६) ललित निबंध - आनंद यादव
- ७) ललित लेखनाचे तात्विक स्वरूप आणि मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास - आनंद यादव
- ८) कादंबरी आणि मराठी कादंबरी - उषा हस्तक
- ९) मराठी कादंबरी तंत्र आणि विकास- बापट, गोडबोले
- १०) कादंबरीविषयी - हरिचंद्र थोरात
- ११) मराठी समीक्षेची वाटचाल - गो.म. कुलकर्णी
- १२) समीक्षेची नवी रूपे- गंगाधर पाटील
- १३) साहित्य: निर्मिती आणि समीक्षा - वा.ल. कुलकर्णी
- १४) लघुकथा तंत्र आणि मंत्र - ना.सी. फडके
- १५) कथाकल्प- पु.भा. भावे
- १६) मराठी कथा उदगम आणि विकास - इंदुमती शेवडे
- १७) मराठी कथारूपे- रा.ग. जाधव
- १८) राजन गवस यांचे साहित्य: आशय आणि आकलन - डॉ. संभाजी पाटील
- १९) राजन गवस यांचे कथात्म साहित्य - डॉ. गोविंद काजरेकर

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - III

• Paper Code : HMARC 602 समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्र

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) विद्यार्थ्यांना विविध साहित्य संकल्पनाची जाणीव आहे.
- २) साहित्यातील सौंदर्य जाणून घेण्याची आकलन क्षमता आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

- १) समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्राची संकल्पना आणि स्वरूप स्पष्ट करणे.
- २) समीक्षकाचे गुणवैशिष्ट्ये जाणून घेणे.
- ३) वाङ्.मयव्यवहारातील मूल्यविचाराचा शोध घेणे.
- ४) समीक्षेच्या विविध प्रकारांचा परिचय करून देणे.
- ५) मराठी समीक्षेच्या वाटचालीचा आढावा घेणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

- १) समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्राची संकल्पना आणि स्वरूप विद्यार्थ्यांना समजेल.
- २) समीक्षकांची गुणवैशिष्ट्ये लक्षात येतील.
- ३) वाङ्.मयव्यवहारातील मूल्यविचार स्पष्ट होईल.
- ४) समीक्षेच्या विविध प्रकारांचा परिचय होईल.
- ५) मराठी समीक्षेची वाटचाल विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester – III

HMARC - ६०२ समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्र

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		समीक्षा: संकल्पना आणि स्वरूप	12
	1.1	समीक्षेचे प्रयोजन	
	1.2	वाचन, अर्थनिर्णयन आणि मूल्यमापन	
	1.3	वाङ्मयीनमूल्ये व जीवनमूल्ये	
2.0		समीक्षेचे प्रकार	12
	2.1	उपयोजित समीक्षा	
	2.2	आस्वादक समीक्षा	
	2.3	मानसशास्त्रीय समीक्षा	
	2.4	समाजशास्त्रीय समीक्षा	
	2.5	माक्सवादी समीक्षा	
	2.6	आदिबंधात्मक समीक्षा	
3.0		सौंदर्यशास्त्र	12
	3.1	सौंदर्यशास्त्राचे स्वरूप	
	3.2	सौंदर्यशास्त्र, साहित्य सिद्धांत आणि समीक्षा	
	3.3	सौंदर्य विधानाचे स्वरूप	
	3.4	कांट, गॅली	
4.0		मराठी समीक्षेची वाटचाल	12
	4.1	महात्मा फुले, विष्णुशास्त्री चिपळूणकर, गोपाळ गणेश आगरकर, वा.म.जोशी, का.बा. मराठे	
	4.2	वि.का. राजवाडे, श्री. के.क्षीरसागर, कुसुमावती देशपांडे, वा.ल. कुलकर्णी, रा.भा. पाटणकर	
5.0		अशोक केळकर, रा.ग.जाधव, दिगंबर पाध्ये, म. सु. पाटील, कॉ. शरद पाटील	12
	5.1	सुधीर रसाळ, भालचंद्र नेमाडे, नागनाथ कोत्तापळे, यशवंत मनोहर, हरिश्चंद्र थोरात	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARC - 602 समीक्षाविचार व सौंदर्यशास्त्र

- १) मराठी समीक्षेची वाटचाल-गो. म. कुलकर्णी
- २) टीकाविवेक -श्री. के.क्षीरसागर
- ३) नवसमीक्षा काही विचार प्रवाह-संपा. गो.म. कुलकर्णी
- ४) मराठी साहित्य स्वातंत्र्योत्तर संदर्भ-रा.ग. जाधव
- ५) समीक्षेची नवी रूपे-गंगाधर पाटील
- ६) टीकास्वयंवर-भालचंद्र नेमाडे
- ७) नवे सौंदर्यशास्त्र-यशवंत मनोहर
- ८) सौंदर्य आणि साहित्य-बा.सी.मर्ढेकर
- ९) टीका आणि टीकाकार-वा.भा. पाठक
- १०) साहित्य: निर्मिती आणि समीक्षा-वा.ल. कुलकर्णी
- ११) सौंदर्यानुभव-प्रभाकर पाध्ये
- १२) आस्वाद-प्रभाकर पाध्ये
- १३) आधुनिक समीक्षा सिद्धांत-मिलिंद मालशे अशोक जोशी
- १४) विसाव्या शतकातील मराठी समीक्षा-संपा. विलास खोले
- १५) शैलीवैज्ञानिक समीक्षा-रमेश धोंगडे
- १६) सौंदर्यमीमांसा-रा.भा.पाटणकर
- १७) रसास्वाद-माधव अचवल
- १८) नवसमीक्षा: काही विचारप्रवाह-संपा. गो.म.कुलकर्णी
- १९) साहित्याचे तत्वज्ञान-वि.ना. ढवळे
- २०) आत्मलक्ष्यी समीक्षा-रमेश धोंगडे
- २१) साठोत्तरी मराठी समीक्षा-केशव सत्रे
- २२) समीक्षेतील नव्या संकल्पना-मनोहर जाधव
- २३) मर्ढेकरांची सौंदर्यमीमांसा-प्रभाकर पाध्ये
- २४) शैलीमीमांसा-दिलीप धोंडगे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
***Faculty of Humanities* Major in MARATHI**

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - III

Paper Code : HMARC 603 तौलनिक साहित्य

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) तुलनात्मक अभ्यासाची क्षमता आहे.
- २) विद्यार्थ्यांना एकापेक्षा अधिक भाषेची जाण आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

- १) तौलनिक साहित्याची संकल्पना व स्वरूप समजून घेणे.
- २) तौलनिक साहित्याच्या उदयाची पार्श्वभूमी जाणून घेणे.
- ३) तौलनिक साहित्यातील विविध संप्रदायांचा परिचय करून देणे.
- ४) तौलनिक साहित्याचा विविध ज्ञानशाखांशी असणारा संबंध स्पष्ट करणे.
- ५) वाङ्मयीन प्रभव व प्रभावाचे स्वरूप आणि प्रकार समजून घेणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

- १) तौलनिक साहित्याची संकल्पना व स्वरूप विद्यार्थ्यांना समजेल.
- २) तौलनिक साहित्याच्या उदयाची पार्श्वभूमी लक्षात येईल.
- ३) तौलनिक साहित्यातील विविध संप्रदायांचा परिचय होईल.
- ४) तौलनिक साहित्याचा विविध ज्ञानशाखांशी असणारा संबंध लक्षात येईल.
- ५) वाङ्मयीन प्रभव आणि प्रभावाचे स्वरूप आणि प्रकार स्पष्ट होतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester – III

HMARC - ६०३ तौलनिक साहित्य

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		तौलनिक साहित्य	12
	1.1	संकल्पना व स्वरूप	
	1.2	तौलनिक साहित्याच्या उदयाची पार्श्वभूमी	
2.0		तौलनिक साहित्य - विविध संप्रदाय व दृष्टिकोन	12
	2.1	विविध ज्ञानशाखांशी असलेले संबंध	
3.0		वाङ्मयीन प्रभव	12
	3.1	आदान - प्रदानाची प्रक्रिया	
4.0		वाङ्मयीन प्रभाव	12
	4.1	स्वरूप	
	4.2	प्रकार	
	4.3	संबंध, संप्रेक्षण, स्वीकार, मध्यस्थ	
5.0		तौलनिक साहित्य अभ्यासाचे आधार	12
	5.1	विश्व साहित्य	
	5.2	राष्ट्रीय साहित्य	
	5.3	सर्वसाधारण साहित्य	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARC - 603 तौलनिक साहित्य

- १) तौलनिक साहित्यशास्त्र - वसंत बापट
- २) तौलनिक साहित्याभ्यास तत्वे आणि दिशा - संपा. चंद्रशेखर जहागीरदार
- ३) तौलनिक साहित्य: नवे सिद्धांत आणि उपयोजन-आनंद पाटील
- ४) तौलनिक साहित्य आणि मध्ययुगीन वाङ्मय-संपा. र.बा.मंचरकर,
- ५) तौलनिक साहित्य - निशिकांत मिरजकर
- ६) नारायण सुर्वे आणि धूमिल : तौलनिक साहित्याभ्यास-डॉ.विश्वाधार देशमुख

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - III

Paper Code : HMARE 601 मराठी साहित्य आणि नियतकालिके

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) मराठी साहित्याची विद्यार्थ्यांना ओळख आहे.
- २) विविध मराठी नियतकालिकांचा परिचय आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

- १) मराठी साहित्य आणि नियतकालिके यांचा अनुबंध लक्षात आणून देणे.
- २) विविध मराठी नियतकालिकांचा परिचय करून देणे.
- ३) मराठी नियतकालिकांचा इतिहास व प्रकार समजून घेणे.
- ४) नियतकालिकांचे मराठी साहित्यातील योगदान विशद करणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

- १) मराठी साहित्य व नियतकालिके यांचा सहसंबंध लक्षात येईल.
- २) विद्यार्थ्यांना विविध मराठी नियतकालिकांचा परिचय होईल.
- ३) नियतकालिकांचा इतिहास व प्रकार समजून घेता येतील.
- ४) मराठी साहित्यातील नियतकालिकांचे महत्त्व व योगदान लक्षात येईल.
- ५) लेखक घडविण्याचे एक महत्त्वाचे माध्यम म्हणून नियतकालिकांचे महत्त्व विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major Elective in **MARATHI**
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester - III

HMARE - ६०१ मराठी साहित्य आणि नियतकालिके

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		मराठी साहित्य	12
	1.1	स्वरूप व वाटचाल	
	1.2	विविध प्रकार	
2.0		मराठी साहित्य व नियतकालिके -अनुबंध	12
	2.1	मराठी नियतकालिके:संकल्पना व स्वरूप	
	2.2	मराठी नियतकालिकाचा इतिहास	
3.0		मराठी नियतकालिकाचे प्रकार	12
	3.1	सर्जनात्मक साहित्याची नियतकालिके	
	3.2	वैचारिक नियतकालिके	
	3.3	विविध कलेला वाहिलेली नियतकालिके	
4.0		साहित्य संस्थांची नियतकालिके	12
	4.1	महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका	
	4.2	प्रतिष्ठान	
	4.3	पंचधारा	
5.0		मराठी साहित्यातील नियतकालिकांचे योगदान	12
	5.1	साधना	
	5.2	आमची श्रीवाणी	
	5.3	अक्षरगाथा	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARE - 601 मराठी साहित्य आणि नियतकालिके

१. मराठी नियतकालिकांचा इतिहास - रा. गो. कानडे, कर्नाटक पब्लिशिंग हाऊस मुंबई.
२. अभिरुची सूची - मृणालिनी कामत, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
३. अस्मितादर्श : साहित्य आणि संस्कृती - चिंतामण कांबळे, सुविद्या प्रकाशन, पुणे
४. मराठी नियतकालिकांचा वाङ्मयीन अभ्यास - व.दि. कुलकर्णी, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे व मराठी विभाग मुंबई विद्यापीठ
५. विविधज्ञानविस्तार - इतिहास व वाङ्मय विचार - वा.ल. कुलकर्णी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
६. विसाव्या शतकातील मराठी समीक्षा - संपा. विलास खोले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
७. सत्यकथा साहित्य सूची - केशव जोशी, प्रकाशक केशव जोशी नागपूर
८. मराठी नियतकालिकांची सूची - संपा. श. गो.दाते,
९. मराठी वाङ्मय : स्वातंत्र्योत्तर संदर्भ - रा.ग. जाधव, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
१०. मराठी कविता - रा.श्री. जोग, मराठी मुंबई साहित्य संघ
११. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - रा.श्री. जोग, महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे.
१२. अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन - अक्षयकुमार काळे, पा.ना. बनहट्टी प्रकाशन, नागपूर
१३. मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
१४. गत शतक पत्रिका - संपा. शिरीष देशपांडे, ग्रंथाली प्रकाशन मुंबई.
१५. मराठी नियतकालिकांचा वाङ्मयीन अभ्यास - उषा देशमुख, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
१६. दलितांची नियतकालिके - हरिश्चंद्र निर्मळे, सुगावा प्रकाशन पुणे.
१७. मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप - संपा. गो. मा. पवार,
१८. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता - वसंत पाटणकर, साहित्य अकादमी नवी दिल्ली
१९. वीस वर्षांची कवितारतीची वाटचाल - आशुतोष पाटील, सूची ग्रंथ प्रकाशक धुळे.
२०. कवितारती - विजया राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
२१. मराठी मासिकांचे पहिले शतक - बा.द. सातोस्कर, शुभदा सारस्वत प्रकाशन, पुणे.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - III

Paper Code : HMARE 602 मराठी सत्यशोधकी साहित्य

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) विद्यार्थ्यांना प्रबोधन चळवळीची ओळख आहे.
- २) महात्मा फुले यांच्या विचारकार्याचा परिचय आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

- १) सत्यशोधकी साहित्याचा परिचय करून देणे.
- २) सत्यशोधकी साहित्यनिर्मितीची पार्श्वभूमी लक्षात आणून देणे.
- ३) मराठी सत्यशोधकी साहित्यलेखनाचे विविध प्रकार समजून देणे.
- ४) 'सार्वजनिक सत्यधर्म' या ग्रंथाचा आशय समजून देणे.
- ५) 'सार्वजनिक सत्यधर्म' मधील मूल्यविचार व भाषाशैलीचा परिचय करून देणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

- १) सत्यशोधकी साहित्याचा परिचय होईल.
- २) सत्यशोधकी साहित्यनिर्मितीची पार्श्वभूमी व तत्त्वज्ञान लक्षात येईल.
- ३) मराठी सत्यशोधकी साहित्यलेखनाचे विविध प्रकार समजून घेता येतील.
- ४) सार्वजनिक सत्यधर्म' या ग्रंथाचा आशय लक्षात येईल.
- ५) 'सार्वजनिक सत्यधर्म' या ग्रंथातील मूल्यविचार व भाषाशैलीचा परिचय होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major Elective in **MARATHI**
Curriculum Details: (for 4 Credits)
Semester - III

HMARE - ६०२ मराठी सत्यशोधकी साहित्य

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		सत्यशोधकी साहित्य	12
	1.1	संकल्पना	
	1.2	स्वरूप	
2.0		सत्यशोधकी साहित्य: प्रवाह	12
	2.1	प्रेरणा	
	2.2	इतिहास	
3.0		सत्यशोधकी साहित्य :पार्श्वभूमी	12
	3.1	तत्त्वज्ञान	
	3.2	वैशिष्ट्ये	
4.0		सत्यशोधकी साहित्य- प्रकार	12
	4.1	वैचारिक	
	4.2	कविता	
	4.3	कथा	
	4.4	कादंबरी	
	4.5	नाटक	
5.0		नेमलेली कलाकृती : सार्वजनिक सत्यधर्म	12
	5.1	आशय	
	5.2	वैचारिकता	
	5.3	मूल्यविचार	
	5.4	भाषाशैली	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)

संदर्भ ग्रंथ

HMARE 602 मराठी सत्यशोधकी साहित्य

- १) सत्यशोधकी साहित्याचा इतिहास, खंड १ - डॉ.श्रीराम गुंदेकर, सत्यशोधकी साहित्य प्रकाशन, लातूर - २०१०
- २) सत्यशोधकी साहित्याचा इतिहास, खंड २- डॉ. श्रीराम गुंदेकर, सत्यशोधकी साहित्य प्रकाशन, लातूर - २०१४
- ३) सत्यशोधकी साहित्य: परंपरा आणि स्वरूप - डॉ. श्रीराम गुंदेकर, पद्मश्री डी. वाय. पाटील प्रकाशन, पुणे, २००३
- ४) सत्यशोधक जलसे : परंपरा, स्वरूप आणि वाटचाल - डॉ. गजानन भिंगारदिवे - शब्द शिवार प्रकाशन, मंगलवेढा - प्र. आ. २० जून २०२१.
- ५) महात्मा फुले आणि सांस्कृतिक संघर्ष - पाटणकर भारत - लोक वाङ्मय गृह, मुंबई - चौ. आ. नोव्हेंबर २००३.
- ६) सत्यवेध - संपादक पाटील माधवराव - दीनमित्र मुकुंदराव पाटील स्मारक समिती, तरवडी - प्र.आ. ५ मे १९९८.
- ७) म. जोतिबा फुले: साहित्य आणि साहित्यमूल्ये - डॉ.गुंदेकर श्रीराम - प्रतिमा प्रकाशन, पुणे-प्र.आ. १५ ऑगस्ट २००२.
- ८) महात्मा फुले गौरव ग्रंथ खंड पहिला - संपादक नरके हरी, फडके य. दि. - महात्मा फुले चरित्र साधने प्रकाशन समिती, महाराष्ट्र राज्य शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई - सुधारित द्वि. आ. २८ नोव्हेंबर १९९१.
- ९) महात्मा ज्योतीराव फुले यांचे चरित्र - पाटील पंढरीनाथ सीताराम - नाग नालंदा प्रकाशन, विशालनगर - संपा.द्वि. आ. २४ अ ऑक्टोबर २०१२.
- १०) मुकुंदराव पाटील यांच्या निवडक कथा - संपादक प्रा. डॉ. अरूण शिंदे - दीनमित्रकार मुकुंदराव पाटील स्मारक समिती, तरवडी - प्र. आ. २५ मार्च २००९.
- ११) सत्यशोधक पत्रकार - डॉ. भालचंद्र फडके - प्रचार प्रकाशन, कोल्हापूर - प्र. आ. मे १९९७
- १२) सावित्रीबाई फुले : अष्टपैलू व्यक्तिमत्त्व - प्रा. ना. ग. पवार
- १३) दीनमित्रकार मुकुंदराव पाटील यांची खंडकाव्ये - डॉ. गोविंद काळे - छाया प्रकाशन, लातूर-प्र.आ.२४ सप्टेंबर २०२३
- १४) सत्यशोधक समाज : साहित्य आणि विचार - संपादक डॉ. चं. वि. जोशी - ऋतू प्रकाशन, अहमदनगर - प्र. आ. २४ जुलै २०१०.
- १५) सत्यशोधकांचे अंतरंग - जी. ए. उगले - महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई - प्र. आ. २०१७
- १६) सत्यशोधक मुकुंदराव पाटील - डॉ. अशोक एंडे - स्फूर्ती प्रकाशन, अहमदनगर - प्र. आ. १९९६
- १७) सत्यशोधक घराणे - संपादक प्रा. डॉ. संजय दरवडे, प्रा. भाऊसाहेब सावंत - शब्दगंध प्रकाशन, अहमदनगर - प्र. आ. ५ ऑगस्ट २०१९
- १८) सत्यशोधक दीनमित्रकार मुकुंदराव पाटील यांचे समग्र वाङ्मय - महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई - प्र. आ. जुलै १९९०
- १९) दीनमित्रकार मुकुंदराव पाटील कृत होळीची पोळी - संपादक डॉ. शिरीष लांडगे - दीनमित्रकार मुकुंदराव पाटील स्मारक समिती, तरवडी - प्र. आ. २० डिसेंबर २०१४
- २०) कृष्णराव भालेकर समग्र वाङ्मय - संपादक सीताराम रायकर - महात्मा फुले समता प्रतिष्ठान प्रकाशन, पुणे
- २१) महात्मा फुले समग्र वाङ्मय - संपादक धनंजय कीर, डॉ. सं. ग. मालशे - महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई - सुधारित चौथी आवृत्ती नोव्हेंबर २००६
- २२) ढड्डाशास्त्री परात्रे (मुकुंदराव पाटीलकृत कादंबरी) - संपादक माधवराव पाटील - दीनमित्रकार मुकुंदराव पाटील स्मारक समिती, तरवडी - २६ जानेवारी २००१
- २३) आम्ही पाहिलेले फुले - संपादक सीताराम रायकर - महात्मा फुले समता प्रतिष्ठान प्रकाशन, पुणे - प्र. आ. २८ नोव्हेंबर १९८१
- २४) स्त्री पुरुष तुलना - संपादक नागनाथ कोत्तापळे - कैलाश पब्लिकेशन, औरंगाबाद - दुसरी आवृत्ती १९९२
- २५) महात्मा फुले : प्रेरणा व तत्त्वज्ञान - संपादक गं. बा. सरदार व इतर - महात्मा जोतिबा फुले प्रतिष्ठान प्रकाशन, औरंगाबाद - प्र. आ. नोव्हेंबर १९९०

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - III

Paper Code : HMARE 603 भाषिक कौशल्ये आणि रोजगाराच्या संधी

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) विद्यार्थ्यांना विविध भाषिक कौशल्यांची माहिती आहे.
- २) भाषिक कौशल्यामुळे रोजगाराच्या संधी प्राप्त होतात याची जाणीव आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

- १) विविध क्षेत्रातील भाषिक कौशल्ये विकसित करणे.
- २) संवाद व लेखन कौशल्याचा परिचय करून देणे.
- ३) प्रसारमाध्यमातील रोजगाराच्या संधी लक्षात आणून देणे.
- ४) अनुवाद व इतर क्षेत्रातील संधी लक्षात आणून देणे.
- ५) भाषिक कौशल्याच्याआधारे विद्यार्थ्यांना स्वावलंबी करणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

- १) विविध क्षेत्रांतील भाषिक कौशल्ये विकसित होईल.
- २) संवाद व लेखन कौशल्याचा परिचय होईल.
- ३) विविध क्षेत्रांतील रोजगाराच्या संधी विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येतील.
- ४) भाषिक कौशल्यातून विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्व विकसित होईल.
- ५) भाषिक कौशल्ये आत्मसात केल्याने विद्यार्थ्यांना स्वावलंबी होण्यास मदत होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major Elective in MARATHI
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester - III

HMARE - ६०३ भाषिक कौशल्ये आणि रोजगाराच्या संधी

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		भाषिक कौशल्ये	12
	1.1	संकल्पना	
	1.2	स्वरूप	
	1.3	भाषा आणि कौशल्ये - अनुबंध	
2.0		भाषिक कौशल्ये : संवाद	12
	2.1	संकल्पना,स्वरूप	
	2.2	संवादाचे प्रकार	
	2.3	प्रभावी संवादाचे घटक	
	2.4	संवाद आणि व्यक्तिमत्व विकास	
	2.5	विविध माध्यमातील संवाद	
3.0		भाषिक कौशल्ये : लेखन	12
	3.1	संकल्पना,स्वरूप	
	3.2	लेखनाचे महत्त्व	
	3.3	लेखनासाठीची आवश्यक कौशल्ये	
	3.4	लेखनाचे घटक	
	3.5	लेखनाचे प्रकार	
4.0		प्रसारमाध्यमातील रोजगाराच्या संधी	12
	4.1	वृत्तपत्रातील रोजगार संधी	
	4.2	आकाशवाणी- रोजगार संधी	
	4.3	दूरचित्रवाणी- रोजगार संधी	
5.0		रोजगाराच्या इतर क्षेत्रातील संधी	12
	5.1	व्यावसायिक क्षेत्रातील संधी	
	5.2	पर्यटन क्षेत्रातील रोजगार संधी	
	5.3	अनुवाद व इतर क्षेत्रातील रोजगार संधी	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARE - 603 भाषिक कौशल्ये आणि रोजगाराच्या संधी

- १) साहित्याच्या जाहिरातीचे जग -यशोदा भागवत ,मौज प्रकाशन मुंबई
- २) नभोवाणी आणि दूरचित्रवाणी -प्रसाद नामजोशी- टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे.
- ३) संवादशास्त्र -श्रीपाद जोशी -संभव प्रकाशन, नागपूर.
- ४) मराठी भाषा सर्जन आणि उपयोजन -सुहास बोबडे,युनिटी पुणे.
- ५) व्यावहारिक मराठी - ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन,कोल्हापूर
- ६) सूत्रसंचालन एक कला -शामसुंदर मिरजकर
- ७) मराठी नाट्यलेखन तंत्राची वाटचाल -अरविंद वामन कुळकर्णी
- ८) प्रसार माध्यमे आणि मराठी भाषा -संपा. डॉ. भास्कर शेळके
- १०) पत्रकारितेची मूलतत्त्वे -प्रभाकर पाध्ये
- ११) पत्रकारिता विद्या- एस.के.कुलकर्णी
- १२) नभोवाणी कार्यक्रम तंत्र आणि मंत्र - पुष्पा काने
- १३) दूरदर्शनसाठी लेखन -केशव केळकर

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - IV

Paper Code : HMARC 651 मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) विद्यार्थ्यांना वाङ्.मय इतिहासाचे आकलन आहे.
- २) साहित्याचा समाज व संस्कृतीशी असलेला अनुबंध माहित आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

१. वाङ्.मयीन संस्कृती ही संकल्पना समजून देणे.
२. समाज आणि संस्कृती यातील अनुबंध लक्षात आणून देणे.
३. साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजून देणे.
४. महाराष्ट्रातील विविध संप्रदायांचा परिचय करून देणे.
५. समाजोन्नतीच्या विविध चळवळींचा अभ्यास करणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

१. साहित्याच्या सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचा परिचय होईल.
२. साहित्याविषयाची आकलनक्षमता वाढेल.
३. साहित्यातील सामाजिकता समजून घेता येईल.
४. साहित्यातील संस्कृतीचे आणि समाजाचे प्रतिबिंब लक्षात येईल.
५. समाजोन्नतीच्या विविध चळवळींचा परिचय होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester - IV

HMARC - ६५१ मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		मराठी संस्कृती	12
	1.1	संस्कृती: व्याख्या व स्वरूप	
	1.2	साहित्य व संस्कृतीचा अनुबंध	
2.0		महाराष्ट्रातील संप्रदाय व मराठी साहित्य	12
	2.1	नाथ संप्रदाय	
	2.2	महानुभाव संप्रदाय	
	2.3	वारकरी संप्रदाय	
	2.4	दत्त संप्रदाय	
	2.5	समर्थ संप्रदाय	
	2.6	वीरशैव संप्रदाय	
3.0	3.0	महाराष्ट्रातील राजवटी व मराठी साहित्य	12
	3.1	यादव काळ	
	3.2	बहामनी काळ	
	3.3	शिवकाळ	
	3.4	पेशवे काळ	
	3.5	आंग्ल काळ	
4.0		धर्मविषयक उदारमतवादी चळवळी	12
	4.1	परमहंस सभा	
	4.2	प्रार्थना समाज	
	4.3	सत्यशोधक समाज	
5.0		बहुजन समाजाच्या उन्नतीच्या चळवळी	12
	5.1	स्त्रीविषयक	
	5.2	अस्पृश्यता निवारणविषयक	
	5.3	अंधश्रद्धा निर्मूलनविषयक	
	5.4	महाराष्ट्रातील प्रबोधन चळवळ आणि मराठी साहित्य	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARC - 651 मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

- १) साहित्य आणि संस्कृती-दु. का.संत
- २) महाराष्ट्र संस्कृती-पु.ग.सहस्रबुद्धे
- ३) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती-गं. बा. सरदार
- ४) मराठी संत मंडळाचे ऐतिहासिक कार्य-बा.रं. सुंठणकर
- ५) मराठी साहित्य, समाज व संस्कृती-वसंत आबाजी डहाके
- ६) धर्म, संप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय-र.बा. मंचरकर
- ७) पाच भक्ती संप्रदाय-र. रा. गोसावी
- ८) ओवी ते लावणी-श्री. रं.कुलकर्णी
- ९) मध्ययुगीन मराठी साहित्य: एक पुनर्विचार-श्री. रं.कुलकर्णी
- १०) प्राचीन मराठी गद्य: प्रेरणा व स्वरूप-श्री. रं. कुलकर्णी
- ११) यादवकालीन महाराष्ट्र-डॉ.मु.ग. पानसे
- १२) पेशवेकालीन महाराष्ट्र, भाग १ व २ - वा.कृ. भावे
- १३) अर्वाचीन मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी-डॉ. सदा क-हाडे
- १४) साहित्याचे सांस्कृतिक संचित-डॉ. प्रल्हाद लुलेकर
- १५) राजकीय चळवळ आणि मराठी नाट्यसृष्टी-डॉ. शनवारे
- १६) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ६ - म. सा.प., पुणे
- १७) महाराष्ट्राच्या सामाजिक जीवनातील स्थित्यंतरे-भ. श्री. पंडित
- १८) 'वाङ्मयीन संस्कृती' -सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
- १९) 'वाङ्मयीन संस्कृती आणि सामाजिक वास्तव' -विलास सारंग, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
- २०) 'मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी'-गो म. कुलकर्णी, मेहता पब्लिकेशन, पुणे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - IV

Paper Code : HMARC 652 वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कविता व कादंबरी

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) विद्यार्थ्यांना वाङ्मयप्रकारांची ओळख आहे.
- २) कविता व कादंबरी या वाङ्मयप्रकारांविषयी अभिरूची आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

१. कविता व कादंबरी वाङ्मयप्रकाराचा परिचय करून देणे.
२. कवितेचे व कादंबरीचे स्वरूप आणि प्रकार लक्षात आणून देणे.
३. कविता व कादंबरी वाङ्मयाच्या वाटचालीचा परिचय करून देणे.
४. कविता व कादंबरीच्या भाषाशैलीचे वेगळेपण लक्षात आणून देणे.
५. कविता व कादंबरीतून आलेल्या मूल्यविचाराचा शोध घेणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

१. कविता व कादंबरी वाङ्मयाचा परिचय होईल.
२. कविता व कादंबरी वाङ्मयाचे स्वरूप आणि प्रकार लक्षात येतील.
३. कविता व कादंबरीची वाटचाल जाणून घेता येईल.
४. कविता व कादंबरीच्या भाषाशैलीचा अभ्यास होईल.
५. कविता व कादंबरीतील मूल्यविचार लक्षात येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester - IV

HMARC - ६५२ वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कविता व कादंबरी

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		मराठी साहित्य	12
	1.1	प्रकार	
	1.2	विशेष	
2.0		कविता : वाङ्मयप्रकार	12
	2.1	संकल्पना	
	2.2	स्वरूप व वाटचाल	
	2.3	कवितेचे घटक	
	2.4	कवितेचे प्रकार	
3.0		नेमलेली कलाकृती : असो आता चाड-संदीप जगदाळे	12
	3.1	आशय	
	3.2	मूल्यात्मकता	
	3.3	भाषाशैली	
	3.4	मराठी कवितेतील स्थान	
4.0		कादंबरी वाङ्मयप्रकार	12
	4.1	संकल्पना व स्वरूप	
	4.2	वाटचाल	
	4.3	कादंबरीचे घटक	
	4.4	कादंबरीचे प्रकार	
5.0		नेमलेली कलाकृती : ओस निळा एकांत- जी.के.ऐनापुरे	12
	5.1	आशय	
	5.2	मूल्यविचार	
	5.3	भाषाशैली	
	5.4	मराठी कादंबरी वाङ्मयातील स्थान	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARC - 652 वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कविता व कादंबरी

- १) आधुनिक मराठी कविता-रा. श्री. जोग
- २) मराठी कविता: स्वरूप आणि विवेचन-निशिकांत ठकार
- ३) काही कवी: जाणिवा आणि शैली-सुधीर रसाळ
- ४) आधुनिक मराठी कविता-भ. श्री. पंडित
- ५) मराठी कविता: आकलन आणि आस्वाद-नागनाथ कोत्तापल्ले
- ६) मराठी कविता जुनी आणि नवी-वा.ल. कुलकर्णी
- ७) कविता आणि प्रतिमा-सुधीर रसाळ
- ८) कवितेविषयी-वसंत आबाजी डहाके
- ९) साठोत्तरी कविता व कवी-रा.ग.जाधव
- १०) दलित कविता-म.सु. पाटील
- ११) मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास-कैलास सार्वेकर
- १२) स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता-संपा. सुषमा करोगल
- १३) मराठी काव्याचे मानदंड-स.रा. गाडगीळ
- १४) आधुनिक मराठी कविता :काही रूपे काही रंग-गो.म. कुलकर्णी
- १५) कविता: संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा-वसंत पाटणकर
- १६) साहित्य अध्यापन आणि प्रकार-संपा. श्री.पु. भागवत आणि इतर
- १७) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड- ४,५ व ६)- संपा. रा. श्री.जोग
- १८) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास-अ.ना.देशपांडे
- १९) मराठी कादंबरी: समाजशास्त्रीय समीक्षा-डॉ. रवींद्र ठाकूर
- २०) मराठी कादंबरीतील प्रादेशिकता-डॉ. भास्कर शेळके
- २१) मराठी ग्रामीण कादंबरी-डॉ.रवींद्र ठाकूर
- २२) मराठी कादंबरीचे पहिले शतक-कुसुमावती देशपांडे
- २३) कादंबरी आणि मराठी कादंबरी-उषा हस्तक
- २४) साहित्याचा अन्वयार्थ-डॉ.नागनाथ कोत्तापल्ले
- २५) मराठी कादंबरी : तंत्र आणि विकास-बापट, गोडबोले
- २६) मराठी कादंबरीचा इतिहास-डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर
- २७) मराठी प्रादेशिक कादंबरी तंत्र आणि स्वरूप-डॉ.मदन कुलकर्णी
- २८) स्वातंत्र्योत्तर मराठी कादंबरीची वाटचाल-डॉ. शंकर विभुते
- २९) मराठी कविता आणि प्रतिमा-डॉ. शिवसांब कापसे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - IV

Paper Code : HMARC 653 हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) हैदराबाद मुक्तिसंग्राम लढ्याची माहिती आहे.
- २) विविध चळवळी, आंदोलने इत्यादींचा प्रभाव मराठी साहित्यावर पडलेला आहे याची जाणीव आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

१. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्य आणि हैदराबाद मुक्तिसंग्राम यांच्या सहसंबंधाचे आकलन करून देणे.
२. मराठी साहित्यावर पडलेला हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचा प्रभाव स्पष्ट करणे.
३. मराठी काव्यात्म आणि कथात्म साहित्यातून उमटलेल्या हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाच्या प्रतिबिंबांचे दर्शन घडविणे.
४. हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य चळवळ यांच्या अभ्यासाची दृष्टी विद्यार्थ्यांना प्राप्त करून देणे.
५. हैदराबाद मुक्तिसंग्राम लढ्याचे स्वरूप समजून देणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

१. विद्यार्थ्यांना हैदराबाद मुक्तिसंग्राम व मराठी साहित्यातील अनुबंधाचे आकलन होईल.
२. हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचा मराठी साहित्यावर पडलेल्या प्रभावाची जाणीव विद्यार्थ्यांना होईल.
३. मराठी साहित्यातून उमटलेले हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाच्या प्रतिबिंबाचे आकलन होईल.
४. हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आंदोलनाच्या वैचारिक अधिष्ठानाचा बोध विद्यार्थ्यांस होईल.
५. राष्ट्रप्रेम, देशभक्तीची भावना विद्यार्थ्यांमध्ये जागृत होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details : (for 2 Credits)
Semester - IV

HMARC - ६५३ हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs. = 60 M.
1.0		हैदराबाद मुक्तिसंग्राम व मराठी साहित्य	10
	1.1	मराठी साहित्याचे स्वरूप	
	1.2	हैदराबाद मुक्तिसंग्राम लढ्याचा इतिहास	
	1.3	हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य - अनुबंध	
2.0		हैदराबाद मुक्तिसंग्रामाचे मराठी कथात्म साहित्यातील चित्रण	10
	2.1	कथा	
	2.2	कादंबरी	
3.0		हैदराबाद मुक्तिसंग्राम लढ्याचे इतर साहित्यप्रकारातील चित्रण	10
	3.1	कविता	
	3.2	वैचारिक	
		Total	30

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARC 653 हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य

१. कुरुंदकर नरहर : हैदराबाद : विमोचन आणि विसर्जन, रजत प्रकाशन, औरंगाबाद, दुसरी आवृत्ती - २००८.
२. लुलेकर प्रल्हाद, बडवे सतीश (संपा.), मराठवाड्यातील साहित्य, कैलास पब्लिकेशन, औरंगाबाद, प्रथम आवृत्ती - २००८.
३. चपळगावकर नरेंद्र, मराठवाडा साहित्य संमेलनाची अध्यक्षीय भाषणे, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद.
४. नरवडे एस.एस., डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि हैदराबाद संस्थान, निर्मल प्रकाशन नांदेड, द्वितीय आवृत्ती-सप्टेंबर २०११.
५. मुलाटे वासुदेव (संपा.), मराठवाड्याची कथा, स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद, द्वितीय आवृत्ती - १७ सप्टेंबर २०१२
६. डॉ. लुलेकर प्रल्हाद, मराठवाड्यातील मराठी वाङ्मयाचा इतिहास ,कैलास पब्लिकेशन्स औरंगाबाद, प्रथम आवृत्ती - १७ सप्टेंबर २०२१
७. डॉ.कोत्तापल्ले नागनाथ (संपा.) निवडक बी. रघुनाथ, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली, आवृत्ती-२००९
८. भालेराव अनंत, हैदराबादचा स्वातंत्र्य संग्राम आणि मराठवाडा,मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
९. भालेराव निशिकांत, (संपा.), समग्र अनंत भालेराव, खंड पहिला व दुसरा, दर्पण प्रतिष्ठान, नांदेड. प्रथम आवृत्ती-२०११

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - IV

Paper Code : HMARE 651 लिंगभाव आणि मराठी साहित्य

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) साहित्यातून लिंगभावात्मक जाणीवा प्रकट होतात, त्याचे आकलन आहे.
- २) मराठीतील स्त्रीवादी साहित्याची माहिती आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

१. लिंगभावात्मक साहित्याची संकल्पना व स्वरूप समजून देणे.
२. लिंगभावात्मक साहित्यनिर्मितीची पार्श्वभूमी लक्षात आणून देणे.
३. भारतीय समाजवास्तव आणि लिंगभावात्मक साहित्याचा अनुबंध स्पष्ट करणे.
४. लिंगभावात्मक साहित्याची तात्त्विक भूमिका समजून देणे.
५. धर्म, जात आणि लिंगभावात्मक साहित्याचा सहसंबंध अधोरेखित करणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

२. लिंगभावात्मक साहित्याची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट होईल.
३. लिंगभावात्मक साहित्यनिर्मितीची पार्श्वभूमी लक्षात येईल.
४. भारतीय समाजवास्तव आणि लिंगभावात्मक साहित्य यांचा अनुबंध लक्षात येईल.
५. लिंगभावात्मक साहित्याची तात्त्विक भूमिका समजेल.
६. धर्म, जात आणि लिंगभावात्मक साहित्याचा सहसंबंध अधोरेखित होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major Elective in **MARATHI**
Curriculum Details : (for 4 Credits)
Semester - IV

HMARE - ६५१ लिंगभाव आणि मराठी साहित्य

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		मराठी साहित्याचे स्वरूप	12
	1.1	विविध प्रवाह	
	1.2	साहित्य प्रवाह : निर्मितीप्रेरणा	
2.0		लिंगभाव	12
	2.1	संकल्पना व स्वरूप	
	2.2	लिंगभावात्मक साहित्याची पार्श्वभूमी	
	2.3	लिंगभावात्मक साहित्याची वाटचाल	
3.0		लिंगभाव साहित्य: तात्विक भूमिका	12
	3.1	भारतीय समाज वास्तव आणि लिंगभावात्मक साहित्य	
	3.2	धर्मवास्तव व लिंगभावात्मक साहित्य	
	3.3	जातवास्तव व लिंगभावात्मक साहित्य	
4.0		नेमलेली कलाकृती - फिर्याद (कविता)-हिरा बनसोडे	12
	4.1	आशय	
	4.2	मूल्य विचार	
	4.3	वैचारिकता	
	4.4	भाषाशैली	
	4.5	मराठी साहित्यातील स्थान	
5.0		नेमलेली कलाकृती- आहे हे असं आहे (कथा) - गौरी देशपांडे	12
	5.1	आशय	
	5.2	मूल्यात्मकता	
	5.3	सामाजिक वास्तवाची अभिव्यक्ती	
	5.4	भाषाशैली	
	5.5	मराठी साहित्यातील स्थान	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARE - 651 लिंगभाव आणि मराठी साहित्य

- १) भारतीय स्त्री जीवन-गीता साने
- २) ज्योतिबा फुले आणि स्त्रीमुक्तीचा विचार-डॉ. गेल ऑम्बेट
- ३) स्त्रीवादी समीक्षा: स्वरूप आणि उपयोजन-डॉ.अश्विनी धोंगडे
- ४) स्त्री- पुरुष तुलना-संपा. डॉ. स.गं.मालशे
- ५) स्त्री- पुरुष तुलना-संपा. डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले
- ६) बायकांचा जन्म-शांता किल्लोस्कर
- ७) हिंदू संस्कृती आणि स्त्री-डॉ. आ.ह. साळुंखे
- ८) स्त्री प्रश्नाची चर्चा १९वे शतक-प्रतिभा रानडे
- ९) शोध स्वतःचा-विद्या बाळ
- १०) भारतीय स्त्री जीवन-लीला पाटील
- ११) स्त्रीवाद स्वरूप आणि समीक्षा-डॉ. अश्विनी धोंगडे
- १२) श्रीवाणी- स्त्री साहित्य विशेषांक, सप्टें.- ऑक्टोबर १९९३, का.स. वाणी प्रगत अध्ययन केंद्र, धुळे
- १३) अनुष्ठुभ- स्त्रीवाद विशेषांक, ऑक्टोबर १९८७
- १४) महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका -अंक २५८ जुलै- सप्टेंबर १९९१
- १५) स्त्रीवादी समीक्षा: स्वरूप आणि उपयोजन-संपा.मंगला वरखेडे, का.स. वाणी प्रगत अध्ययन केंद्र, धुळे
- १६) स्त्रीवाद आणि समाज परिवर्तन-डॉ.वंदना महाजन
- १७) स्त्री अभ्यासाच्या दिशा-डॉ.सुनंदा अहिरे, प्रा. उषा साळुंखे
- १८) मराठी स्त्री नाटककार: शोध आणि बोध (१९७५ ते २००५)-डॉ. बालाजी पोतुलवार

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
***Faculty of Humanities* Major in MARATHI**

Post Graduate - Second Year Programme, Semester – IV

Paper Code : HMARE 652 साहित्य अकादमी पुरस्कारप्राप्त निवडक कलाकृतींचा अभ्यास

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) साहित्य अकादमी पुरस्कारासंबंधी माहिती आहे.
- २) साहित्याच्या विविध प्रकारांची जाणीव आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

१. साहित्य अकादमी संस्थेचा परिचय करून देणे.
२. साहित्य अकादमी पुरस्काराविषयी माहिती देणे.
३. साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त साहित्याचा इतिहास समजून देणे.
४. साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त निवडक कलाकृतींचा परिचय करून देणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

१. साहित्य अकादमी संस्थेचा परिचय होईल.
२. साहित्य अकादमी पुरस्काराविषयी माहिती होईल.
३. साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त साहित्याचा इतिहास लक्षात येईल.
४. साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त निवडक कलाकृतींची ओळख होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major Elective in **MARATHI**
Curriculum Details: (for 4 Credits)
Semester - IV

HMARE - ६५२ साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त निवडक कलाकृतींचा अभ्यास

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		साहित्य अकादमी स्थापना, स्वरूप	12
	1.1	साहित्य अकादमी प्राप्त साहित्याचा इतिहास	
2.0		आठवणींचे पक्षी (आत्मकथन) - प्र. ई. सोनकांबळे	12
	2.1	अनुभव विश्व	
	2.2	निवेदनातील प्रांजळपणा	
	2.3	मूल्याविष्कार	
	2.4	वेगळेपण	
	2.5	शैली	
3.0		युगांत (नाटक)- महेश एलकुंचवार	12
	3.1	कथानक (संविधानाक)	
	3.2	नाट्यात्मकता, नाट्यसंवाद	
	3.3	प्रयोगमूल्य, वाङ्मयमूल्य	
	3.4	शैली	
4.0		वाच्याने हलते रान (ललित) - माणिक गोडघाटे (ग्रेस)	12
	4.1	अनुभव विश्व, कल्पनाविस्व	
	4.2	आत्मपरता	
	4.3	वेगळेपण	
	4.4	शैली	
5.0		उभं आडवं (वैचारिक) - राहूल कोसंबी	12
	5.1	स्वरूप	
	5.2	आशय	
	5.3	वेगळेपण	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARE 652 साहित्य अकादमी पुरस्कारप्राप्त निवडक कलाकृतींचा अभ्यास

१. जाधव रा. ग., निळी पहाट, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
२. पानतावणे गंगाधर, (संपा.) दलित साहित्य: चर्चा आणि चिंतन, साकेत प्रकाशन औरंगाबाद
३. फडके भालचंद्र, दलित साहित्य: वेदना आणि विद्रोह, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
४. संजय आर्वीकर, शोध एलकुंचवारांच्या नाट्यकृतींचा, पद्मगंधा प्रकाशन पुणे
५. आनंद यादव, ललित लेखनाचे तात्विक स्वरूप आणि मराठी लघु निबंधाचा इतिहास
६. ना. सी.फडके, प्रतिभासाधन
७. श्री. पु. भागवत, सुधीर रसाळ, मंगेश पाडगावकर (संपा) साहित्य अध्यापन आणि प्रकार
८. चौसाळकर अशोक, (संपा) विचारवंत आणि समाज, युनिक अकादमी पुणे
९. कानडे मु.श्री., नाट्यशोध, निहारा प्रकाशन, पुणे
१०. भवाळकर तारा, 'मराठी नाटक: नव्या दिशा नवी वळणे, मेहता पब्लिकेशन हाऊस, पुणे
११. यादव आनंद, ललितनिबंध

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate - Second Year Programme, Semester - IV

Paper Code : HMARE 653 लेखनविषयक नियम व मुद्रितशोधन

Curriculum Details

Course pre-requisite :

- १) लेखन विषयक नियमांची माहिती आहे.
- २) मुद्रित शोधनामुळे प्राप्त होणाऱ्या रोजगार संधीची जाणीव आहे.

Course objectives : उद्दिष्टे

१. प्रमाणलेखनाची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करणे.
२. लेखनविषयक नियमांचा परिचय करून देणे.
३. मुद्रितशोधनाचे स्वरूप व महत्त्व विशद करणे.
४. मुद्रितशोधनांच्या खुणांच्या तक्त्याची माहिती देणे.
५. मुद्रित शोधनामुळे निर्माण होणाऱ्या रोजगाराच्या संधी लक्षात आणून देणे.

Course outcomes : फलनिष्पत्ती

१. प्रमाणलेखनाची संकल्पना व स्वरूप लक्षात येईल.
२. मराठी लेखनविषयक नियमांचा परिचय होईल.
३. मुद्रितशोधनाचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट होईल.
४. मुद्रितशोधनांच्या खुणांच्या तक्त्याची ओळख होईल.
५. मुद्रितशोधनामुळे निर्माण होणाऱ्या रोजगाराच्या संधी लक्षात येतील

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities Major Elective in MARATHI Curriculum Details : (for 4 Credits)

Semester – IV

HMARE - ६५३ लेखनविषयक नियम व मुद्रितशोधन

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		प्रमाण लेखन	12
	1.1	प्रमाण लेखनाचे स्वरूप	
	1.2	प्रमाण लेखनाची आवश्यकता	
2.0		लेखन विषयक नियम	12
	2.1	अनुस्वार विषयक नियम	
	2.2	ऱ्हस्व - दीर्घ विषयक नियम	
	2.3	किरकोळ नियम	
3.0		मुद्रितशोधन	12
	3.1	मुद्रितशोधनाचे स्वरूप	
	3.2	मुद्रितशोधनाची व्याप्ती	
	3.3	मुद्रितशोधनाचे महत्त्व	
	3.4	चांगल्या मुद्रितशोधकाची वैशिष्ट्ये	
4.0		मुद्रितशोधनाची प्रक्रिया	12
	4.1	मुद्रितांची प्रत्यक्ष तपासणी/ वाचन	
	4.2	लेखन नियमानुसार तपासणी	
5.0		मुद्रितशोधनाच्या खुणांचा तक्ता	12
	5.1	मुद्रितशोधण्याच्या पद्धती	
	5.2	खुणांच्या साहाय्याने उताऱ्याचे मुद्रितशोधन	
		Total	60

Text books : (Use appropriate style for referencing)
संदर्भ ग्रंथ

HMARE - 653 लेखनविषयक नियम व मुद्रितशोधन

१. मराठीचे व्याकरण - लीला गोविलकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस पुणे.
२. मराठी लेखनकोश - संपा. अरुण फडके, अंकुर प्रकाशन, ठाणे.
३. मराठी शुद्धलेखन प्रदीप - मो.रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे.
४. सुगम मराठी व्याकरण लेखन - मो.रा.वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे.
५. मराठी शब्दरत्नाकर - वा.गो. आपटे, अनमोल प्रकाशन, पुणे.
६. शुद्धलेखन मार्ग प्रदीप - अरुण फडके, अंकुर प्रकाशन, ठाणे.
७. मराठी व्युत्पत्तीकोश - प्राचार्य रामदास डांगे, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ मुंबई
८. व्यवहारिक मराठी विशेषांक नवभारत ऑगस्ट सप्टेंबर १९८२ - प्राज्ञ पाठशाळा वाई
९. शुद्धलेखन विवेक - द.न.गोखले, सोहम प्रकाशन, पुणे
१०. मुद्रित शोधन - ए.वाय.धायगुडे दि.पुना प्रेस ओनर्स असोसिएशन, पुणे
११. अक्षरगाथा, त्रैमासिक ऑक्टोबर २०११ - संपा. मा.मा.जाधव
१२. मराठीचे शुद्धलेखन -परंपरा आणि पुनर्विचार, प्रकाश परब
१३. मराठी लेखन मार्गदर्शिका -यास्मिन शेख
१४. मराठी भाषा आणि शुद्धलेखन - सत्वशीला सामंत

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Post Graduate Program (Major/ Minor) Second Year

प्रश्नपत्रिकेचे प्रारूप

सत्र : III व IV

ESE (सत्रांत - विद्यापीठ परीक्षा) - ८० गुण

अंतर्गत मूल्यांकन - २० गुण

एकूण : १०० गुण (४ श्रेयांक)

सूचना :

- १) पहिला प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) प्रश्न क्र. २ ते ६ पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा.

प्र.१ यामध्ये एकूण अभ्यासक्रमावर ८ लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. त्यापैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडवा.
(प्रत्येक प्रश्न ४ गुणांचा असेल) २० गुण

- अ) -----
- ब) -----
- क) -----
- ड) -----
- इ) -----
- ई) -----
- उ) -----
- ऊ) -----

प्र.२ ते ६ हे दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारले जातील. त्यापैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा.
(प्रत्येक प्रश्न २० गुणांचा असेल) ६० गुण

- प्र.२ -----
- प्र.३ -----
- प्र.४ -----
- प्र.५ -----
- प्र.६ -----

अंतर्गत मूल्यांकन - CA २० गुण

१) घटक चाचणी पहिली	- २० गुण
२) घटक चाचणी दुसरी	- २० गुण
३) प्रकल्प लेखन	- २० गुण

एकूण - ६० गुण

- टीप : अंतर्गत मूल्यांकनाचे (CA) एकूण ६० गुण २० गुणात परिवर्तित करण्यात येतील.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate Program (Major/ Minor) Second Year

Paper Code : HMARC 653 हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य

प्रश्नपत्रिकेचे प्रारूप

सत्र : IV

ESE (सत्रांत - विद्यापीठ परीक्षा) - ४० गुण

अंतर्गत मूल्यांकन - १० गुण

एकूण : ५० गुण (२ श्रेयांक)

सूचना :

- १) पहिला प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२) प्रश्न क्र. २ ते ५ पैकी कोणतेही २ प्रश्न सोडवा.

प्र.१ यामध्ये एकूण अभ्यासक्रमावर ४ लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. त्यापैकी कोणतेही २ प्रश्न सोडवा.
(प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांचा असेल) १० गुण

- अ) -----
ब) -----
क) -----
ड) -----

प्र.२ ते ५ हे दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारले जातील. त्यापैकी कोणतेही २ प्रश्न सोडवा.
(प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा असेल) ३० गुण

- प्र.२ -----
प्र.३ -----
प्र.४ -----
प्र.५ -----

अंतर्गत मूल्यांकन - CA १० गुण

४) घटक चाचणी पहिली	- १० गुण
५) घटक चाचणी दुसरी	- १० गुण
६) प्रकल्प लेखन	- १० गुण

एकूण - ३० गुण

- टीप : अंतर्गत मूल्यांकनाचे (CA) एकूण ३० गुण १० गुणात परिवर्तित करण्यात येतील.
- तिसऱ्या व चौथ्या सत्राच्या सर्व अभ्यासपत्रिकांसाठी प्रश्नपत्रिका व अंतर्गत मूल्यांकनाचे प्रारूप सारखेच राहिल. (HMARC 653 हैदराबाद मुक्तिसंग्राम आणि मराठी साहित्य ही अभ्यास पत्रिका वगळून)